

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

20 februari 2006

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de dames Marleen Van den Eynde en Linda Vissers en de heren Frans Wymeersch,
Thieu Boutsen, Stefaan Sintobin en Herman De Reuse –**

**betreffende de organisatie van de aanpak van bodemverontreiniging
als gevolg van lekkende stookolietanks**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij
en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Joke Schauvliege en de heer Pieter Huybrechts**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijk, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Katleen Martens, de heer Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

475 (2005-2006)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting	4
II. Bespreking	5
III. Stemming.....	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 15 december 2005 en 9 februari 2006 het voorstel van resolutie van de dames Marleen Van den Eynde en Linda Vissers en de heren Frans Wymeersch, Thieu Boutsen, Stefaan Sintobin en Herman De Reuse betreffende de organisatie van de aanpak van bodemverontreiniging als gevolg van lekkende stookolietanks.

I. TOELICHTING

In de vergadering van 15 december 2005 geeft mevrouw *Marleen Van den Eynde* een toelichting bij het voorstel van decreet. Mevrouw Van den Eynde wijst erop dat de gevolgen van bodemverontreiniging door lekkende stookolietanks al herhaaldelijk in de commissie aan bod zijn gekomen. Volgens de indieners van het voorstel van resolutie wordt het nu tijd dat een stimulans wordt gegeven tot de aanpak van dit probleem.

Sinds 17 november 2000 bestaat er een milieubeleidsovereenkomst (afgekort MBO) die voorzagt in een financierings- en verzekeringsmechanisme. Daardoor zouden particulieren die getroffen worden door bodemverontreiniging ten gevolge van lekkende stookolietanks, niet langer alleen voor de kosten moeten opdraaien. Na vijf jaar is er echter nog steeds geen sprake van een dergelijk financierings- en verzekeringsmechanisme. Particulieren die met deze vorm van bodemverontreiniging geconfronteerd worden, worden opgezadeld met torenhoge kosten. Die particulieren hadden echter nooit kunnen voorzien dat de wetgeving in die mate aangepast zou worden (het bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995) dat zij bij verontreiniging zelf voor de hoge saneringskosten zouden moeten instaan. Bijgevolg dient de bodemsanering volledig vergoed te worden door de overheid. Enkel bij stookolietanks geplaatst na de totstandkoming van het bodemsaneringsdecreet en bij het in werking treden van het financierings- en verzekeringsmechanisme, kunnen eigenaars van lekkende stookolietanks verantwoordelijk gesteld worden voor de sanering van de verontreinigde grond.

De bodemonderzoeken moeten de juiste verontreinigingsgraad aantonen en dat is veelal een zeer moeilijke opdracht. Ook de kostprijs van die bodemonderzoeken ligt zeer hoog. In eerste instantie moet de particulier een grote som betalen alvorens de

eigenlijke sanering kan worden aangepakt. Wanneer de eigenlijke sanering wordt uitgevoerd, blijkt soms dat de vervuiling nog ernstiger is, waardoor de kosten opnieuw oplopen.

Mevrouw Van den Eynde geeft een voorbeeld van de kosten die een particulier moet dragen voor bodemsanering. Reeds vanaf maart 2001 lopen de facturen binnen: voor milieuadvies: 208 euro; plaatsbezoek van milieuconsultingbureau: 157 euro; oriënterend bodemonderzoek: 1469 euro; opnieuw een oriënterend bodemonderzoek: 1796 euro; een beschrijvend bodemonderzoek: 3288 euro; opsturen dossier naar OVAM: 25 euro; terug een beschrijvend bodemonderzoek: 3666 euro. Spreker merkt op dat ondanks de hoge sommen ondertussen nog steeds geen sprake is van daadwerkelijke sanering, enkel van onderzoek. Bovendien wil geen enkele bank daarvoor een lening verstrekken. Het lid overloopt verder de lijst van kosten: uitvoering bodemonderzoek fase twee: 1895 euro, plus 1865 euro; nog een milieuadvies: 180 euro; opstellen bodemsaneringsproject: 2032 euro; bodemsaneringsproject: 2032 euro. Momenteel bedraagt de factuur dus 22.070 euro. Verder is er nog een factuur te verwachten voor het afvoeren van de grond, de grondverwerking, de plaatsing van een waterdichte container, de pomp, verdere werkzaamheden van het bedrijf en van de veiligheidscoördinator. De totale nog te verwachten factuur wordt geschat op 29.000 euro. Dit zijn enorm hoge kosten waarvoor particulieren zelf moeten instaan. Het is best te begrijpen dat er in zo'n situatie gezinsdrama's ontstaan, zegt mevrouw Van den Eynde.

Om dergelijke toestanden te voorkomen is de oprichting van een financierings- en verzekeringsmechanisme, mét terugwerkende kracht, absoluut noodzakelijk. Verder meent de indiener dat de betaalbaarheid een belangrijke factor is in heel de bodemsaneringsoperatie. Daarom moet een oplossing gezocht worden voor de gehele financiering van het saneringsproject. Er moet ook onderzocht worden of de particulier niet tijdelijk een renteloze lening kan krijgen.

Er dient bovendien een onafhankelijke ombudsman of expert aangesteld te worden. De milieuwetgeving is zeer ingewikkeld. In hoeverre zijn alle onderzoeken die OVAM voorstelt noodzakelijk? De meeste particulieren nemen een advocaat onder de arm, maar de ondersteuning van een ombudsman is zeker wenselijk.

Ook bij OVAM moet er gewerkt worden aan het dossier sanering van lekkende stookolietanks, meent

de indiener. Er moet worden vastgelegd welke saneringstechniek aangewezen is bij welke soort verontreiniging. Het is blijkbaar nog steeds moeilijk om te bepalen welke saneringstechniek nodig is, gelet op de omvang van de verontreiniging, de grondsamenstelling, de verontreinigingsgraad en de samenstelling van de stof die de verontreiniging veroorzaakte. Het vooraf bepalen van de juiste saneringstechniek zal ertoe leiden dat onnodige kosten worden vermeden. Bovendien moet OVAM ook met technisch onderlegd personeel werken dat correct kan inschatten welke verontreiniging zich op het terrein voordoet.

Vóór de aanvang van de sanering moet een raming gemaakt worden van de kostprijs van de gehele bodemsaneringsoperatie. Een eerste bodemonderzoek moet kunnen uitwijzen wat ongeveer de kostprijs is van de totale operatie (onderzoek en sanering).

Een projectbegeleider die de bodemsaneringsoperatie begeleidt van bij het bodemonderzoek tot de bodemsanering is een absolute noodzaak voor de getroffen. Bij een bodemverontreiniging komen immers zeer veel verschillende instanties aan bod: OVAM, de saneerders, experts, advocaten, het gemeentebestuur, de eigenaar van de verontreinigde grond enzovoort. Om kostenbesparend te werken maar ook om het dossier overzichtelijk te behouden, is de gemeentelijke milieudienst de aangewezen instantie om als projectbegeleider op te treden. Op die manier vervult deze dienst de eerstelijnsfunctie voor de betrokkenen.

II. BESPREKING

Vergadering van 15 december 2005

Mevrouw *Hilde Crevits* bevestigt dat de problematiek van de oprichting van het stookoliesaneringsfonds al herhaaldelijk in de commissie werd besproken. Alle politieke fracties delen dezelfde bekommernis: er moet een oplossing komen voor de verontreiniging door stookolietanks. De snelle invoering van de overdrukbeveiliging verliep niet zonder problemen. Het is echter nooit de bedoeling geweest de kostenproblematiek bij de particulieren op te lossen door de overheid te laten opdraaien voor de kosten, maar wel door een solidariteitsmechanisme op te richten. Een dergelijk mechanisme wordt overigens in het kader van bijna elke milieubeleidsafspraken opgezet door de betrokken sector. In dit geval gaat het om de brandstoffenverdelers en een stookoliefonds dat

gespijsd zou worden door de stookolieverbruikers. Spreker is ervan overtuigd dat een dergelijk fonds ook de bemiddelende taken kan uitvoeren en de saneringsopdrachten kan overnemen die nu door OVAM uitgevoerd worden. Het kan niet de bedoeling zijn de gemeentebesturen of de ambtenaren nog met extra taken te belasten, zoals mevrouw Van den Eynde voorstelt.

Tot op vandaag is dat fonds echter nog niet opgericht. De fractie van mevrouw Crevits deelt de bezorgdheid van de indieners van dit voorstel, in zoverre er aangedrongen wordt op een oplossing in deze prangende problematiek. De CD&V-fractie zal het voorstel van resolutie echter niet goedkeuren omdat er al een paar doorbraken in het dossier zijn en er ernstige inspanningen geleverd worden om tot oplossingen te komen. Op 20 mei 2005 hebben de bevoegde ministers van de drie gewesten en de federale regering een protocol gesloten om een fonds op te richten dat zou tussenkomen in financiële lasten ten gevolge van bodemverontreiniging door lekkende stookolietanks van particulieren. In dat protocol hebben de ministers zich ertoe verbonden ten laatste op 30 juni 2005 de principes uit te werken in een samenwerkingsovereenkomst. Die samenwerkingsovereenkomst is er echter nog niet. Blijkbaar is het niet het Vlaamse Gewest dat dwarsligt in dat dossier. Uit het antwoord van federaal minister Marc Verwilghen op de parlementaire vraag van kamerlid Trees Pieters op 16 november 2005 blijkt dat de uitvoering van het protocol op weerstand stuit van de minister van leefmilieu van het Brusselse Gewest, mevrouw Evelyn Huytebroeck. Het lid citeert uit het antwoord van minister Verwilghen: “De inkomsten van het fonds zijn gebaseerd op het mutualiseringsprincipe van de gebruikers die op gasolie verwarmen. Juridisch advies terzake luidt dat in dit geval de consumenten maximaal kunnen genieten van dit fonds, maar na ondertekening van het protocol kwam aan het licht dat mevrouw Huytebroeck het saneringsdossier in het Brusselse Gewest wilde gebruiken als promotie om consumenten aan te zetten om over te schakelen op gas. Dit is volstrekt onaanvaardbaar voor de sector van de distributie van gasolie. Het dossier is op deze wijze in een impasse geraakt en om het dossier te deblokken werd mevrouw Huytebroeck uitgenodigd voor overleg”. Kan de minister dit bevestigen? Heeft hij meer informatie over het overleg dat recent zou zijn doorgegaan? Hoe dan ook hoopt mevrouw Crevits dat het meningsverschil op korte termijn wordt opgelost en dat het tot een definitieve doorbraak komt. In afwachting van de oprichting van

een specifiek fonds vraagt de CD&V-fractie dat de milieubeleidsovereenkomst van 2000 maximaal ingevuld blijft met middelen van het bodembeschermingsfonds en dat OVAM pas optreedt na afwikkeling van alle andere mogelijke procedures. Als blijkt dat het Brusselse Gewest blijft dwarsliggen in dit dossier, dan is de tijd misschien rijp dat Vlaanderen overschakelt op een eigen koers en een eigen oplossing uitwerkt.

De heer *Erik Matthijs* merkt op dat het regeerakkoord bepaalt dat het bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995 herzien wordt. Ook voor de brownfields zou een regeling worden getroffen. Het lijkt ook het lid niet opportuun gemeentelijke milieuambtenaren in te schakelen. Als men een huis bouwt, neemt men een architect onder de arm. In geval van bodemverontreiniging moet een bodemsaneringsdeskundige optreden als raadgever tussen de particulier en de overheid. Het lid geeft wel toe dat het vaak om complexe dossiers gaat.

De heer *Bart Martens* wenst zich aan te sluiten bij mevrouw Crevits. Hij verwijst ook naar artikel 4 van bovengenoemd protocol dat bepaalt dat tegen 30 juni 2005 een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst opgesteld diende te worden. Aangezien er echter een half jaar later nog geen ontwerp opgesteld is, ontstaat er voor particulieren met verontreiniging grote rechtsonzekerheid. Het lid begrijpt dat de middelen van het fonds niet kunnen dienen om promotie te maken voor overschakeling naar gas. Anderzijds is de fractie van het lid wel voorstander van een financieringsmechanisme voor de omschakeling naar gas. In hoeverre wordt er in overleg met de federale overheid ook gewerkt aan de financiering van een tussenkomst bij bodemsanering voor personen die na de problemen met hun lekkende stookolietank willen overschakelen naar een milieuvriendelijker systeem, namelijk aardgas? Verder zegt de heer Bart Martens de idee van mevrouw Crevits te ondersteunen om in een plan B te voorzien voor het geval er geen federale oplossing uit de bus komt. Er moet hoe dan ook een financieringsmechanisme komen voor de talrijke gezinnen die geconfronteerd worden met torenhoge kosten door lekkende stookolietanks. Een studie van 2001 van Premaz in zes gemeenten wees uit dat 3,5 percent van de stookolietanks lekt. Een oplossing mag niet lang meer op zich laten wachten.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* beaamt dat een doorbraak inzake het financierings- en verzekeringsmechanisme misschien dichtbij is. Daarnaast blijven er echter andere belangrijke taken te vervullen en het lid blijft ervan overtuigd dat de gemeentelijke milieudienst een belangrijke rol hierin te spelen heeft. De

meeste leden in de commissie zijn schepenen, die volgens het lid niet graag extra werk op zich zien afkomen. Gesprekken met gemeentelijke milieuambtenaren leerden het lid dat ze dit wel een belangrijke opdracht vinden. Het dossier op de gemeente is vaak niet volledig omdat OVAM niet alles doorstuurt. Spreker vraagt enkel het dossier op de gemeente volledig bij te houden zodat de burgers bij het gemeentebestuur alle informatie kunnen krijgen. Een bodemsaneringsdeskundige vindt het lid geen goed idee. Ze verwijst naar de hierboven opgesomde kosten: een bodemsaneringsdeskundige werkt niet gratis. Mevrouw Van den Eynde zegt dat haar voorstel conform het subsidiariteitsprincipe is: het beleid zo dicht mogelijk bij de burger brengen. Het is niet meer dan logisch dat de gemeentelijke milieudienst het dossier bijhoudt en dat de burger daar terecht kan met vragen. De doorstroming van informatie van OVAM naar de gemeentelijke milieudiensten, brengt allicht niet zo veel werk mee voor die diensten.

Ook OVAM heeft een belangrijke taak en daarover werden door de andere leden geen opmerkingen gemaakt. Er moet meer controle uitgevoerd worden op de metingen en onderzoeken die de OVAM laat uitvoeren en die telkens kosten met zich meebrengen. Een degelijke raming van de kostprijs van de nodige onderzoeken en te treffen maatregelen is essentieel en dit gebeurt nu niet. De particulieren met een lekkende stookolietank moeten weten welke kosten ze kunnen verwachten. Dat kan de burgers er ook toe overhalen een sanering uit te voeren in plaats van de verontreiniging te verzwijgen.

De heer *Patrick Lachaert*, voorzitter, merkt op dat de bodemsanering decretaal geen taak van de gemeente is, in tegenstelling bijvoorbeeld tot stedenbouw en ruimtelijke ordening waar de gemeente wel tussenkomt inzake vergunningen en controle. Men mag niet vergeten dat vele kleine gemeenten geen milieudienst hebben. Het voorstel van mevrouw Van den Eynde is allicht alleen haalbaar voor hele grote steden, voor kleine gemeenten zeker niet. De stad of gemeente moet immers over echte experts kunnen beschikken – zoniet wordt de gemeente een doorgeefluik aan OVAM en dan is er ook geen meerwaarde – en experts zijn duur. Eén milieuambtenaar in een gemeente van 10.000 of 12.000 inwoners heeft overigens veel omhanden. In de praktijk is het voorstel dus moeilijk haalbaar.

De heer *Kris Peeters*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, beaamt dat het om een belangrijk dossier gaat. Het akkoord dat op 20 mei 2005 werd ondertekend door alle betrok-

ken ministers was een eerste stap. De gewesten hebben zich akkoord verklaard om een fonds op te richten voor ‘tussenkomen ten voordele van stookoliegebruikers in de financiële lasten ingevolge een bodemverontreiniging veroorzaakt door gasolietanks voor verwarming’. De Vlaamse administratie heeft meegewerkt aan een voorstel, dat voorgelegd werd. Belangrijk is dat het voorstel voorziet in de vorming van een fonds door een kleine toeslag op de stookolieprijs. Het principe ‘de vervuiler betaalt’ wordt dus gerespecteerd. Het fonds zou opgericht worden voor een periode van 15 jaar. Kosten voor sanering kunnen ook retroactief door het fonds betaald worden.

Minister Peeters kan verder bevestigen dat een probleem is gerezen doordat het Brusselse Gewest niet verder lijkt te willen meewerken aan de uitvoering van het akkoord. Het is nu aan de federale minister van Energie om tot actie over te gaan. Het Vlaamse Gewest heeft zijn akkoord gegeven. Het voorstel is er; het moet gefinaliseerd worden.

Als de petroleumsector het fonds mee spijs, is er een probleem voor de tussenkomst voor de overschakeling naar aardgas, begrijpt de minister. Dit moet zo snel mogelijk opgelost worden. Het doet niets af van de mogelijkheid om via het aardgasfonds particulieren te ondersteunen die willen overstappen naar aardgas. Beide moeten wel onderscheiden worden om een solidarisering en een bijdrage van de sector te realiseren. Een plan B klaarhouden als er geen oplossing op federaal niveau komt, is altijd interessant, maar de minister hoopt dat het probleem dat al jaren aansleept nu heel snel een oplossing zal krijgen. De datum van 1 januari 2006, zoals vooropgesteld, zal weliswaar niet worden gehaald. Met steun van de commissie zal minister Peeters zijn federale collega aansporen om er werk van te maken.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* zegt ervan overtuigd te zijn dat de minister de positieve elementen in het voorstel van resolutie zal meenemen in zijn beleid.

Vergadering van 9 februari 2006

In de vergadering van 9 februari 2006 behandelt de commissie vragen om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde en de heren Bart Martens en Rudi Daems over de sectorale bodemsaneringsfondsen, waaronder de fondsen voor de sanering van lekkende stookolietanks en de verontreiniging veroorzaakt door droogkuisbedrijven. Daarbij komt ook

het voorstel van resolutie van mevrouw Marleen Van den Eynde e.a. ter sprake. Over de vragen om uitleg wordt verslag uitgebracht in de Handelingen C139 van 9 februari 2006.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* verwijst naar de behandeling van de vragen om uitleg en stelt vast dat diverse leden pleiten voor een plan B (een oplossing op Vlaams niveau) indien het akkoord op federaal niveau niet snel tot uitvoering kan worden gebracht.

De heer *Erik Matthijs* meent dat uit het antwoord van de minister blijkt dat een extra inspanning zal worden gedaan om nu snel de uitvoering van het akkoord te deblokken. Voor de andere bodemsaneringsfondsen zal door de regering een ontwerp van decreet worden voorbereid en ingediend dat rekening houdt met de opmerkingen van de Raad van State. Het lid pleit ervoor de regering nu de tijd te geven om dit ontwerp voor te bereiden.

III. STEMMING

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 7 stemmen tegen 4.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Joke SCHAUVLIEGE
Pieter HUYBRECHTS

Patrick LACHAERT